

Antoni Zieliński

1904-1951

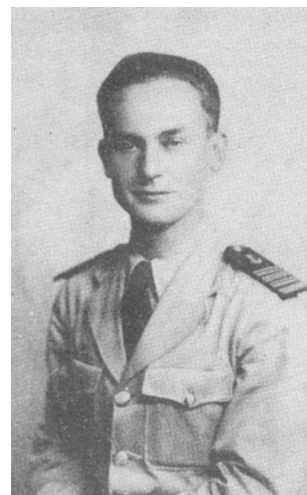
Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1924 r., kapitan żeglugi wielkiej, pilot portowy, dyrektor PSM w Southampton i Londynie, autor podręczników.

Urodził się 26 listopada 1904 r. w Sosnowcu (rodzice Stanisław i Władysława z Karwaśńskich). Ojciec był pracownikiem tamtejszej Fabryki Rur Hulczyński Sp. Akc.

W Sosnowcu ukończył Gimnazjum im. Staszica. W czasie wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r., mając zaledwie 16 lat, zgłosił się do wojska, jednakże nie skierowano go, jako nieletniego, na front: służył przez cztery miesiące w lokalnych formacjach pomocniczych.

Gdy w 1921 r. postanowił wstąpić na Wydział Nawigacyjny Szkoły Morskiej w Tcze-

Przygotowanie „Lwowa” do letniej kampanii. Por. Stanisław Kosko dozoruje balastowanie statku, przy windzie stoi uczeń Antoni Zieliński

wie, z trudem uzyskał zgodę rodziców, będącą wówczas warunkiem dopuszczenia do egzaminów.

Praktykę morską odbył na „Lwowie” podczas podróży szkoleniowej po Bałtyku i do portów zachodnioeuropejskich, wreszcie w czasie pionierskiego rejsu do Brazylii.

Szkołę Morską w Tczewie ukończył z wyróżnieniem (i srebrnym zegarkiem jako nagrodą) w 1924 r.

Służbę wojskową odbywał od lutego do października 1925 r. (ukończył kurs Podchorążych Rezerwy Marynarki Wojennej), a także od sierpnia do listopada 1926 r.

Od grudnia 1925 r. do lipca 1926 r. Antoni Zieliński pracował jako asystent pokładowy na parowcu „Eubee”, należącym do kompanii „Chargeurs Réunis” i kursującym między Europą Zachodnią a Ameryką Południową.

W grudniu 1926 r. został zamustrowany na s/s „Kraków” – nowy nabytek nowo powstałego państwowego przedsiębiorstwa armatorskiego Żegluga Polska – jako III, później II oficer. Na I oficera awansował dwa lata później – na wycieczkowym parowcu „Gdynia” był I oficerem, tak scharakteryzowanym przez redaktora naczelnego „Morza” Henryka Tetzlaffa (mieszkającego w Gdyni): „Młody, wesoły, uprzejmy, tancerz pierwszej wody i flirciarz z gatunku niebezpiecznych. A przy tym wszystkim stary praktyk morski mimo młodego wieku”¹.

W grudniu 1929 r., jako jeden z kilku pierwszych absolwentów tczewskiej Szkoły Morskiej, uzyskał dyplom kapitana żeglugi wielkiej. W 1932 r. był I oficerem na s/s „Warszawa”², a w następnym roku rozpoczął pracę jako pilot morski w Kapitanacie Portu Gdynia – terenowym organie Urzędu Morskiego.

¹ Za: Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 1, Gdańsk 1996, s. 239.

Pierwszym statkiem, na którym objął dowództwo, był w 1935 r. jego pierwszy polski statek – s/s „Kraków”. W 1936 r. poprowadził go z ładunkiem węgla aż do Hawany, gdzie biało-czerwona bandera pojawiła się po raz pierwszy. „Pocziwy mały «Kraków» przez 24 dni sztormował w huraganie, idąc wraz z niżej przez cały północny Atlantyk aż do La Manche. Bez szalup, bez połowy mostku – jak łódź podwodna, nie poświęcił nikogo z załogi”³.

Potem kpt. Zieliński dowodził także „Lechistanem”, a wybuch wojny zastał go na „Śląsku” w szwedzkim porcie Västervik, skąd, mimo zablokowanego wyjścia z Bałtyku przez flotę i lotnictwo niemieckie, zdołał przeprowadzić statek do Wielkiej Brytanii. Na redę Methil dotarł 19 listopada 1939 r.

„Śląskiem” dowodził w rejsach do francuskich i portugalskich portów do 25 maja 1940 r., gdy Departament Morski Przemysłu i Handlu mianował go dyrektorem Szkoły Morskiej w Southampton (przy Department of Navigation w University College). Dał się poznać jako doskonały organizator i równie dobry nauczyciel: wykładał kadetom polskim oraz angielskim takie przedmioty jak: wiedza okrętowa z przepisami drogi, budowa okrętu i stateczność oraz prowadził zajęcia na kursach dla szyprów i maszynistów. Zajmował się ponadto przygotowywaniem materiałów prawnych, technicznych i administracyjnych do przyszłych fachowych publikacji. Uważany jest za współautora Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 26 sierpnia 1940 roku, wprowadzającego dyplomy aspirantów – poruczników żegluga małej. W ten oto sposób przyszli absolwenci mogli otrzymać konkretne, sprecyzowane uprawnienia.

Gdy w 1943 r. Szkołę przeniesiono do Londynu (przy Sloane Square), Antoni Zieliński nadal pełnił obowiązki jej dyrektora.

W 1946 r. polskie szkolnictwo morskie w Anglii zostało zlikwidowane – wówczas Antoni Zieliński podjął pracę w oddziale GAL-u w Londynie, ale w lipcu tego roku na s/s „Bałtyk” wrócił do kraju. „Bałtykiem” dowodził do lutego 1947 r., następnie był kapitanem statku pasażerskiego „Jagiełło” oraz drobnicowca „Kiliński”.

Od marca 1948 r. do przedwczesnej śmierci w roku 1951 pracował jako naczelnik Wydziału Żegluga w Urzędzie Morskim w Gdyni. Brał udział w pracach Komisji Programowo-Ustrojowej Szkolnictwa Morskiego, był również członkiem Komisji Państwowej do Spraw Dyplomów Oficerów PMH. Wykładał na kursach kapitanów żegluga małej, administracji żegluga morskiej, był ławnikiem Odwoławczej Izby Morskiej. Wchodził w skład delegacji rządowej na konferencję w Londynie, dotyczącą zmiany konwencji z 1929 r. o bezpieczeństwie życia na morzu.

W szkole w Southampton – kpt. Wakeford i kpt. Zieliński, dyrektorzy Wydziału Nawigacyjnego angielskiego i polskiego.

Kadeci III kursu Szkoły Morskiej w Southampton, ze sztandarem PSM w Gdyni

W 1950 r. opublikowano jego pracę „Wiedza okrętowa. Liny, bloki, talie. Osprzęt ładowniczy”, a w 1951 r. – „Wiedza okrętowa. Łodzie okrętowe”.

Odznaczony był Srebrnym Krzyżem Zasługi (1937 r.), a także brytyjskimi medalami:

² „Dziennik Bydgoski” 26.06.1932 r., nr 145, s. 4.

³ Eugeniusz Wasilewski, *Powrotne szlaki*, Poznań 1968, s. 34.

The 1939-1945 Star, The Atlantic Star, The War Medal, The Defence Medal.
Zmarł 5 kwietnia 1951 r. w wieku 47 lat,

pochowany został na Cmentarzu Witomińskim w Gdyni.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 1, Gdańsk 1996; Joanna Stasiak, Antoni Zieliński, [w:] *100 lat w służbie polskiemu morzu*, Gdynia 2021; Urban Krzyżanowski, Antoni Zieliński, Gdynia 1978, maszynopis w zbiorach Sali Tradycji UMG; Daniel Duda, Antoni Piotr Zieliński, [w:] *Ludzie morza. Szkice biograficzne. Przyczynek do dziejów polskiej gospodarki morskiej*, Gdynia 1994; Andrzej Perepeczko, *Szkoła Morska Tczew – Gdynia 1920-1969*, Gdynia 1992; Józef Miobędzki, *Polskie szkolnictwo morskie w Wielkiej Brytanii podczas II wojny światowej* (na prawach rękopisu); Jan Kazimierz Sawicki, *Pod flagą komodora*, Gdańsk 1992; Encyklopedia Gdyni, Gdynia 2006; „Dziennik Bydgoski” 26.06.1932 r.

Strona artykułu A. Zielińskiego pt. „Manewry statkiem” w miesięczniku „Praca na Morzu” 1939, nr 5

